

Jeroen Haarsma

Keessie

© Jeroen Haarsma
© Omslagfoto: Hollandse Hoogte
Omslagontwerp: Loudmouth, Utrecht
Typografie: Crius Group, Hulshout
Tekstcorrectie: Maarten Boers, Joke Jonkhoff

ISBN 978 90 488 4336 7
ISBN 978 90 488 4337 4 (e-book)
NUR 489
www.overamstel.nl

OVERAMSTEL
uitgevers

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Inhoud

De korte bochten van Ter Aar	7
Meubelmaker en militair voor drie uurtjes	13
Het zilver kleurt zwart	25
De Val die Nederland verandert	41
Iedereen kent de weg naar Puttershoek	55
Voor wat, hoort wat	71
Handen ten hemel in de hel van Lahti	89
Lachen en huilen met Ard en Keessie	101
Verliefd op Noorwegen	117
De militaire missie 'Ard en Kees'	129
Hoge bomen vangen veel wind	137
De race van zijn leven	153
Klein in Japan	167
Ontspannen in de bocht, hard in het hoofd	179
De harde botsing met een paradijsvogel	197
Een foxtrotje met de jubelende Ajacieden	209
Het kantelpunt in een wedstrijd van niks	217
De doffe ellende van pionierende profs	227
De brullende bondscoach	237

Kees Verkerk: sporthal, paprika en renpaard	251
Geen geintjes met de bontmuts	261
De man die alles repareert	275
In de kelder komen de tranen	289
Verhalen over de albino eland	297
Regen en wind in Amsterdam	311
Erelijst	317

De korte bochten van Ter Aar

Het zicht is hoogstens een meter of dertig. Te slecht om bij het ingaan van de bocht het eind ervan te zien. En nu wordt het nog donker ook. Kees Verkerk kijkt bij de start voor zijn 5 kilometer eens goed om zich heen in Ter Aar. Het is een vreemde ambiance. De toeschouwers die de moeite nemen om een paar schaatsers uit de mist te zien opdoemen, verzamelen zich aan één kant van de baan. Daar zal de bar wel staan, denkt Kees. Misschien zit Rudie Liebrechts ook inmiddels aan het bier. Zojuist heeft hij immers al een interview gegeven aan een televisieploeg. Daarbij sprak de verslaggever hem aan als ‘de nieuwe Zuid-Hollands kampioen’. Kees heeft het zelf gehoord. En dat terwijl de afsluitende afstand van het kampioenschap, de 5 kilometer, nog verreden moet worden.

Het startschot klinkt extra dof. Dat komt door die mistbanken. De aanmoedigen vanaf de kant klinken hol en ver weg. Al snel rijdt Kees alleen. De klappen van de tegenstander verdwijnen uit het gehoor en blijven ver achter. Het is een spookrit. Geen mens in zicht, geen geluid in de wijde omtrek,

behalve Kees' eigen regelmatige ademhaling. Het ijs is niet best meer. Toch gaat het lekker. Rondje na rondje glijdt voorbij, de gedachten van Kees dwalen af. De Zuid-Hollandse titel is, net als de rest van de wereld, uit zicht. Het is te donker, hier kan geen cameraploeg meer in filmen. Vandaar dat Rudie zojuist zijn interview al deed, in een door tl-buizen verlichte kleedkamer. Daar vertelde hij vast en zeker hoe blij hij was met deze aanstaande Zuid-Hollandse titel, denkt Kees. De andere schaatsers zaten erbij en keken ernaar. Kees luisterde niet mee naar de woorden van Rudie. Hij probeerde zich te concentreren. Kees ergerde zich groen en geel aan de vertoning. Het zijn sowieso 24 frustrerende uren geweest.

Een dag eerder dienden Kees en Rudie zich namelijk te melden voor een officiële conditietest. De bond wil weten hoe de schaatsers ervoor staan. De Winterspelen in Innsbruck komen eraan. Dus worden de twee op de hometrainer gezet. Eerst krijgt Rudie een speciaal pak aan met allerlei plakkertjes en slangetjes. Rudie hoeft zich geen zorgen te maken. Die is naast schaatser ook volleerd wielrenner. Er komt bijna rook uit de fiets, zo hard gaat Rudie. De artsen die de test in opdracht van de schaatsbond afnemen, knikken bewonderend als Rudie na 36 minuten van zijn fiets stapt. Zes blokken van zes minuten blijkt geen enkel probleem.

Dan mag Kees. Het pak is nat en koud door het zweet van Rudie. Smerige bende. De hele test kan hem gestolen worden. Ze zoeken het maar uit met die troep. Die fantastische prestatie van Rudie moedigt ook niet aan om eens flink gas te geven. Drie blokjes van zes minuten trapt Kees weg. Er moet morgen weer geschaatst worden in Ter Aar, dat lijkt hem belangrijker. En de benen doen nu al pijn; Kees heeft sinds de zomer niet gefietst. Hij doet thuis z'n eigen oefeningen, vooral gericht op techniek. 'Dat is niet best, zeg,' concludeert de dokter als Kees na achttien minuten moegestreden van de fiets stapt. Meteen schiet door het hoofd van Kees: de Olympische Spelen van 1964 ga ik niet meemaken. Rudie wel. Het verschil tussen ons is op dit moment veel te groot.

Zoveel pijn als de benen gisteren deden op de fiets, zo lekker gaat het nu op de schaatsbaan in Ter Aar. Handjes ontspannen op de rug, het tempo er goed in. Nog een paar rondjes en... Nu glij ik zelfs soepeltjes door die buitenbochten, beseft Kees. Daar waar het ijs zo slecht is. Hij richt zijn blik omlaag en ziet rechts van hem een sneeuwrandje dat de afscheiding vormt tussen de binnen- en buitenbaan. Hoort dat sneeuwrandje niet links te liggen? Ineens is Kees er weer met zijn volle verstand bij. Hier gaat iets mis. In plaats van aan de binnenkant van de buitenbocht, rijdt Kees aan de buitenkant van de binnenbocht. Geen enorm verschil in afstand, maar verdomme, wat rijdt dit lekker.

Op het rechte stuk kijkt Kees om zich heen. Heeft iemand dit gezien? Staat er ergens een official? Niemand te zien bij het ingaan van de bocht. Even later komt er opnieuw een buitenbocht aan. 'Wat heb ik eigenlijk nog te zoeken in die buitenbocht,' denkt Kees bij zichzelf. Hij duikt naar binnen. De race verloopt soepel en, zo blijkt na de finish, relatief snel. Kees is 5 seconden rapper dan Rudie, wint de afstand in 8.39,4 – een dramatisch slechte tijd, die veel zegt over de omstandigheden – en pakt ook het eindklassement. Het is zijn eerste eindoverwinning die er echt toe doet. Zeker aangezien hij dé troef van de Nederlandse kernploeg verslaat. De man die in 1964 kansen wordt toegedicht op het EK en op de Spelen. Die al eens op het podium stond tijdens een wereldkampioenschap. Van dolle blijdschap bij de nieuwe Zuid-Hollands kampioen is geen sprake. Kees Verkerk staat op de hoogste trede van het podium en kijkt ietwat verward om zich heen. Nog steeds ziet hij de mensen niet heel duidelijk, wel klinkt er applaus. Naast hem staan de nummer drie Peter Nottet en Rudie Liebrechts, de geklopte krachtpatser uit Vlaardingen. Vandaag, op deze mistroostige decemberdag in 1963, is de relatief onbekende Kees Verkerk verrassend genoeg de snelste. Of beter gezegd: de slimste.

'Ter Aar' is een belangrijke wedstrijd voor Kees. Hij strijdt voor zijn plek tussen de 'grote jongens'. Waar hij nu nog wordt gezien als talent, wil hij meedoen op de grote toernooien. Kees

wil zich meten met de sterke Russen en Noren. Daar werkt hij al jaren naartoe. Daar leeft hij voor. De kranten koppen de volgende dag met kreten als: 'Verrassende zege Kees Verkerk op Rudie Liebrechts'. De regerend Nederlands kampioen verslaan en zo de beste worden van Zuid-Holland... Dan heb je wat in je mars. De bond kan niet meer om hem heen, weet Kees. En dus krijgt het aanstormend talent Kees Verkerk een belletje. Hij is, net als Rudie Liebrechts overigens, verzekerd van deelname aan de Spelen. De opstandigheid tijdens de conditietest wordt hem vergeven.

De olympische medaille die Kees Verkerk een paar maanden na de wedstrijd in Ter Aar wint, is het begin van een wonderlijke periode. Zowel voor Kees als voor de Nederlandse schaatssport.

Meubelmaker en militair voor drie uurtjes

Vader en moeder Verkerk zijn er niet de mensen naar om snel in paniek te raken. De Watersnooddramp, eerder in 1953, heeft in het hele land gezorgd voor een schokgolf. Dus als het water over de dijken stroomt bij Maasdam en een weiland achter de woning bij de Verkerkjes blank legt, is er wellicht enige reden tot onrust. Maar Pleun en Cornelia zijn niet onder de indruk en zien in de strenge wintermaanden vooral kansen om iets leuks te doen met de kinderen. En zo maakt Kees Verkerk zijn eerste meters op het ijs op de 'schuitjes' van zijn moeder op de bevroren slotjes en rivieren van de Hoeksche Waard, een door water omringd gebied net ten zuiden van Rotterdam.

Kees heeft er lol in en schaatst zodra het maar kan. 'Na die strenge winter van '53-'54 konden we een paar jaar niet lekker schaatsen; de winters waren te zacht. Mijn vader ontdekte dat er in Den Haag een ijsbaan was: de HOKIJ. Het was de eerste overdekte kunstijsbaan in Nederland. Een ijsbaan voor kunstrijden en voor ijshockey; zestig bij dertig meter. Op een kleine

baan leer je bochten rijden. Het ging tijdens dat trainen niet om snelheid, want als je te hard ging op die kleine baan, vloog je gegarandeerd tegen de wand. Het was drie, vier klappen op het rechte eind en verder alleen maar bochten lopen.' Er is geen geld voor een schaatstrainer, de entree voor de ijsbaan is al duur genoeg voor vader Pleun. Kees gaat daarom achter een paar rijke vrouwen aan die zich wél een eigen trainer kunnen veroorloven en kijkt het kunstje van het schaatsen op die manier af.

Op zwart-witfoto's gaan de handjes al netjes op de rug. 'Dat zag ik mijn vader doen en dat deed ik dus ook. Mijn vader was geen geweldige schaatser, maar hij was goed op het kortebaanwerk. En hij was bloedfanatiek. Er was een wedstrijd op De Kreek, bij ons in de buurt. Ik weet nog goed dat hij de sprint leek te winnen, maar dat hij vlak voor de finish hard onderuitging. Hij gleed ondersteboven en achterstevoren over de finishlijn. Alsnog, half bewusteloos, als eerste binnen. Hij won en had een hersenschudding.' De prijs krijgt hij later uitgereikt. Vader Pleun kan zich niks meer van zijn race herinneren. Kees des te meer.

Pleun Verkerk is op z'n zachtst gezegd een markante figuur. Een goede schaatser, hardloper en motorcrosser. En al snel de grootste fan van zijn zoon, wanneer hij doorheeft dat Kees heel behoorlijk kan schaatsen. Pleun is een verhalenverteller. Hij verdient de kost als buschauffeur voor Groeneveld, voor-

dat hij het café in Puttershoek overneemt. 'Mijn vader reisde naar België, Luxemburg en Duitsland. Ook toen we verhuisden naar het café in Puttershoek, toen ik 15 was, reed mijn vader nog twee jaar door op de bus.'

Vader Pleun is een werkpaard. Dat harde werken is ook nodig, want er zijn veel monden die moeten worden gevoed. Vakantie zit er dus niet in voor kleine Kees. 'Ik heb in m'n hele jeugd twee vakanties gehad. De eerste was naar Assen. Een reisje van twee dagen. Want mijn vader was motorcrosser en wilde eens kijken bij de TT. En we zijn drie dagen op een toertocht gegaan door Nederland, België en Luxemburg. Met 25 man in een bus, mijn vader als chauffeur. Allemaal familie, burens, vrienden en kennissen. De hele dag maakten we muziek en deden we links en rechts wat optredens. We kwamen bij boerderijen aan met een bus vol met jodelaars, zangers met accordeons, gitaristen en noem maar op. Iedereen deed wel wát. Ik speelde trompet. We sliepen op een hooizolder. Niemand kon er echt slapen, we waren met veel te veel in een te kleine ruimte.' Het is op een van die hooizolders waarop Kees een van de meest indringende jeugdherinneringen opdoet. 'We hadden een meisje mee, ze kon heel mooi zingen. Maar ze deed ook aan slaapwandelen. M'n zusje had haar net op tijd te pakken. Ze liep zó met haar armen vooruit richting de rand van die hooizolder. Van slaapwandelen had ik nog nooit gehoord. En toen zag ik dát. Je zal verdomme naar beneden wandelen.'

Cornelis Arie Verkerk, kortweg Kees, is thuis de op-een-na-oudste. Zijn broer Arie Cornelis is een jaar ouder. Na Kees komen zijn zusjes Lenie, Bep en Adri. 'Bij ons thuis was het een kwestie van aanpassen en gold het recht van de sterkste. Als de *Donald Duck* kwam, stond ik als eerste beneden. Mijn broer was een jaar ouder en een stuk sterker. En toch las ik de *Donald Duck* als eerste. Hij zei dan wel: "Na jou ben ik aan de beurt." Als ik 'm dan dichtdeed, was hij helemaal blij. "En nu ga ik nog een keer de plaatjes bekijken," zei ik dan, om hem te sarren.' Broer Arie is een totaal ander type dan Kees. 'Arie was verder niet heel ambitieus. Hij ging wel mee naar de HOKIJ. Daar zat hij te roken langs de kant. Ik was 15, hij 16. Ik was bloedserieus bezig, hij vond het wel prima zo met een peukie. Arie werkte al, bij mijn vader in de garage, als leerling-monteur. En als mijn vader 's nachts thuiskwam, maakte Arie de bus schoon met een borstel. Zwaar werk.'

De band met zijn broer en zusjes is hecht. Kees is beschermend richting de meisjes. Hij kijkt naar ze om. Tegelijkertijd is de jonge Kees behoorlijk driftig. Als een buurjongen zijn zusje Bep pest, houdt de 9-jarige Kees zich niet in. Hij geeft de buurjongen een goeie klap met de bezem.

In Cillaarshoek, op twee kilometer afstand van Maasdam, 'bezoekt' Kees de lagere school. Meer mag je het volgens Kees niet noemen. 'Als die schooldag eindelijk klaar was, gingen

we naar huis, omkleden en voetballen. Dan riep mijn moeder ‘eten’ en vlogen we naar binnen. We stortten ons met alle vijf de kinderen op het avondeten. Mijn vader had het geluk dat hij als accordeonist speelde op bruiloften en partijen en zoveel mensen kende in het dorp. Hij kon overal aankloppen als er niet voldoende eten was. Ik hoorde later wel dat mijn vader tijdens de oorlog langs de boeren ging, om te vragen of ze nog wat over hadden. In de oorlog moesten mijn ouders eten op tafel zien te krijgen voor mijn oma, zichzelf en – toen nog – drie kinderen.’

Zondagochtend traint Kees in Den Haag en ’s middags kijkt hij naar Feyenoord. ‘Maar eigenlijk was mijn club EMMA. Mijn vader reed als buschauffeur ook sportploegen. Bij uitwedstrijden van EMMA zat hij achter het stuur. Cor van der Gijp en zijn drie broers, die allemaal voor EMMA speelden, waren berucht. Cor was de beste. Daar zat ik mee in de bus als klein jochie. Op zondagavond nodigde mijn vader vaak mensen uit bij ons thuis, als afsluiting van de voetbaldag. Die mensen jodelen en zingen, terwijl mijn vader speelde op de accordeon. Hij had zo’n decor gemaakt met besneeuwde bergen, een echte jodelomgeving. Dat decor kon hij uitrollen en dan gingen ze tekeer met z’n allen.’

De jonge Kees zoekt graag de grens op. Hij kijkt hoe ver hij kan gaan. ‘In de winter kregen we allemaal een appel na het eten.

Mijn vader kocht een kist goudrenetten, van die zure appels. Die kist stond in de kelder. Dat vond ik wel wat spannends hebben, die kist daar. Dan gingen we naar school en zei ik tegen mijn moeder: "Dag, ik ga naar buiten." Nog even netjes zwaaien. Maar dan liep ik naar het kelderraam en kon ik zo met mijn armpje onder het raam door om een appel weg te halen. Heel gemeen natuurlijk, want we hadden niet veel. "Wat gaat het toch hard met die appels," verzuchtte mijn moeder steeds. Toen heeft ze mij een keer gevolgd en zag ze me met die appel onder mijn trui weglopen. De dag erna stak ik mijn arm door het raam en werd mijn arm vastgegrepen. Ik schrok me wild. Toen was ik er klaar mee.'

Op 15-jarige leeftijd houdt de jongen uit Maasdam het voor gezien op school. Want, zo vertelt hij vader en moeder, het is allemaal erg eentonig. Zijn ouders dringen erop aan dat hij toch echt iets moet gaan doen. Kees doet een poging om het tot meubelmaker te schoppen en begint aan een opleiding aan de technische school in Dordrecht. Daar zitten welgeteld twee jongens die niet uit Dordrecht komen. 'Ik en een jongen met dikke brillenglazen. Die werd gepest. Vanwege die bril en vanwege het feit dat hij niet uit Dordrecht kwam. Tijdens de pauzes stond ik bij dat kleine manneke. Ik voelde wel aan dat ze mij ook niet echt moesten. Ik kwam amper met die andere leerlingen in contact. Ik en die jongen met die enorme bril stonden altijd naast elkaar te werken. Hout schaven. Ik

kreeg het niet voor elkaar, met die stoelpoten. Ik schaafde de hele poot weg. Ik schaafde maar door, ook omdat die meester zo stond te kijken. Een heel vervelende man. In de zestig, duidelijk klaar voor zijn pensioen. Hij vond mij maar speciaal, omdat ik uit een dorp kwam. We had 23 vakken en ik had twee voldoende. Bij rekenen en bij gymnastiek. Dat waren de enige vakken die we niet kregen van die oude, vervelende leraar. Vaak ging ik niet naar school. Dan ging ik in bed liggen de hele dag. Zogenaamd ziek.'

Het schaatsen wordt in de puberjaren van Kees een steeds serieuze aangelegenheid. Met zijn goede vriend Harry Hartman gaat hij zelfs naar een schaatskamp in het Zwitserse Davos. 'Harry zei tegen mij: "Er zal wel weer een winter aankomen zonder ijs. Want ze adverteren met reizen naar Davos in de krant. Je kunt je inschrijven voor een schaatskamp." Ik zei meteen: "Dat moesten we maar eens doen." We zijn met 23 deelnemers drie weken in Davos geweest. De verkoper bij wie ik speciaal voor het kamp een schaatspak kocht, vertelde ons dat hij vroeger veel had geschaatst in Davos. Hij had een pak van wol voor ons. "Maar ik zal je één ding vertellen," zei die verkoper. "De eerste week in Davos moet je je rustig houden. Je moet je even aanpassen aan de omstandigheden daar. Maar daarna gaat het als vanzelf, dat schaatsen." Die man had gelijk.' En dat terwijl Kees het bij aankomst in Davos totaal niet ziet zitten, aldus Harry. 'Kees had zich het hele gebeuren

ietsje anders voorgesteld. Die dacht dat hij eindelijk een beetje luxe zou aantreffen. Met misschien wel een bad op de kamer. Dus hij zat de hele rit ernaartoe verlekkerd in z'n handen te wrijven. Maar toen we aankwamen, bleken we in een jeugdherberg te zitten. Het ene bed boven het andere en dat rijen naast elkaar. Wassen moest buiten, met dooiwater. "Ik ga naar huis," zei Kees direct. Ik zei dat we dat niet konden maken. Onze vaders hadden de hele trip betaald. Maar Kees was behoorlijk geïrriteerd. "Nou," zei hij toen, "dan blijven we. En dan win ik alle eerste prijzen en jij alle tweede prijzen." Het verloopt precies zoals Kees het voorspelt. Hij wint vier wedstrijden, zijn vriend Harry wordt vier keer tweede.

Kees en Harry hebben de smaak te pakken en gaan trainen bij de vermaarde Piet Zwanenburg in Rotterdam. Ook mogen ze opdraven bij gewestelijke trainingen. Toch schopt Harry het uiteindelijk niet heel ver als schaatser. Hij wordt opgeroepen voor militaire dienst en moet een jaar naar Nieuw-Guinea: einde schaatscarrière. Kees ontspringt die dans. 'Ik ben drie uur in dienst geweest. Ik was al opgeroepen, kreeg net m'n spullen in m'n handen gedrukt in de kazerne. Er kwam iemand naar me toe die zei dat er telefoon was voor me. Ik mocht naar huis: uitstel. M'n vader had de locoburgemeester gebeld; die kwam altijd bij ons in het café met z'n vrouw. "Hij moet naar huis," had de locoburgemeester gezegd tegen iemand bij het leger, "hij moet z'n vader helpen met bier sjou-

wen." Want mijn vader had een hernia en kon geen kistje bier omhoog krijgen. Mijn vader heeft ooit maandenlang platgelegen, op een plank. Hij lag enorm in de weg, we waren met acht man thuis. Maar van de ene op de andere dag kroop hij van die plank af. Dat heb je soms. Hij kon alleen niks meer tillen en dat was dan weer mijn geluk. Ik kreeg uitstel van het leger, ging schaatsen en er is nooit meer over gepraat. Geen idee hoe dat verder is afgehandeld. Ik denk dat het hielp dat mijn broer Arie een jaar eerder wél in dienst was geweest. En vriend Harry moest de zee op. Hij was een jaar van huis. Toen hij terugkwam, liep hij natuurlijk ver achter met schaatsen en hoefde het van hem niet meer zo nodig.'

De familie Verkerk verhuist naar de woning bij het café in Puttershoek. Vader Pleun vindt het huis van oma in Maasdam, het huis waar de hele familie in woont, namelijk te klein. Kees en Arie worden te groot om samen in een bedje te liggen. En oma wil niet dat Pleun haar woning verbouwt. En dus besluit de buschauffeur om uitbater te worden en neemt hij 't Veerhuys en de inpandige woning over. De familie Verkerk gaat het café aan de haven runnen.

Kees krijgt van zijn ouders alle ruimte om te sporten. Hij doet niet alleen aan schaatsen, maar hij zit ook op voetbal, gymnastiek en hij leert instrumenten bespelen: accordeon, orgel en trompet. Daarnaast verricht hij allerlei hand- en spandiensten

voor vader Pleun. Hij gaat mee op een rondje langs de aanmerende schippers om verse waar te verkopen, zoals brood en cognac. In de omgang met klanten heeft Kees veel weg van zijn vader. Druk pratend en altijd een grap paraat. Hij helpt zandschepen bij het lossen. Zwaar werk, maar dat wil Kees graag. Hij ziet op jonge leeftijd al in dat je overal een training van kunt maken. Zo krijgt de gespierde torso van Kees in zijn tienerjaren al vorm. Het meest opvallende bijbaantje dat Kees heeft, is chauffeur in een rouwstoet. Hij rijdt de familie van de overledene in een volgwagen achter de rouwwagen aan. Als Kees zelf even geen tijd heeft om vader Pleun te helpen bij een klusje, schakelt hij de kleine Cor Groeneveld in. Die helpt vanaf zijn dertiende mee in het café en wordt een soort extra broertje voor Kees. Cor wil voor een klein zakcentje wel een paar klussen doen voor zijn 'grote broer', tegen wie hij enorm opkijkt. Want Kees kan voetballen, hardlopen, muziekspele en biljarten als de beste. Dat maakt hem ook bij de meisjes gewild, ziet de kleine Cor. Die wordt door Pleun soms achter Kees aan gestuurd om te kijken wat die uitspookt. Pleun houdt Kees kort, want die mag zijn sportieve talent absoluut niet verkwisten aan bijzaken als mooie meisjes. Zeker als Kees écht goede resultaten op het ijs neerzet, wordt het Pleun menens. Hij mag trainen en wedstrijden rijden wanneer hij wil – de andere gezinsleden nemen zijn diensten in het café wel over.

Een flinke belasting voor de anderen, maar Pleun ruikt succes. De volledige foaienpot in het café gaat naar Kees, want hij rijdt voor 80 gulden per week weg aan benzine. Zijn broers en zussen accepteren de keuze van vader. Als broer Arie na twee jaar diensttijd terugkeert naar Puttershoek, heeft hij geen normale kleren meer over. Het is gebruikelijk dat er bij terugkomst door de ouders wordt gezorgd voor nieuwe kleding. Ook pa en ma Verkerk hebben geld apart gelegd voor een nieuw pak voor Arie, maar die krijgt bij thuiskomst te horen dat Kees warme kleren nodig heeft voor een schaatstrip. Arie moet nog een jaartje wachten op zijn nieuwe jas. Arie haalt zijn schouders erover op en gaat door met hard werken.

Vader Pleun vergeet niet om Kees af en toe te herinneren aan de opofferingen die hij en de anderen in het gezin leveren om hem te laten schaatsen. Zodat Kees beseft dat hij het niet zomaar kan verpesten.

De verhuizing naar Puttershoek betekent ook het einde van de niet al te florissante meubelmakerscarrière van Kees. Het dieptepunt is een woede-uitbarsting van Kees, waarbij hij een beitel richting het hoofd van de docent smijt. Hij mag van de directie van de school alleen terugkomen in de klas als hij zijn excuses aanbiedt. Kees weigert. 'Ik zei tegen m'n vader: "Ik houd er maar eens mee op." Na aandringen van mijn ouders deed ik nog één laatste poging op school. Ik ging naar

Oud-Beijerland, waar een vriend van me een opleiding tot elektricien wilde volgen. Dat leek me een goed idee, ik ging mee. Maar op mijn zestiende stopte ik daar ook mee en ging, zonder diploma, werken bij m'n vader in het café. Daar ging ik afwassen, schoonmaken – mijn moeder controleerde zelfs of de plinten schoon waren – en muziek maken. En natuurlijk bier tappen. Ik was al snel een goeie biljarter. Ik speelde tegen klanten. Als ik won, kochten ze een flesje limonade voor me. Als zij wonnen, gaf ik een biertje weg.'

Al snel wil niemand meer met Kees biljarten.